

Sygn. akt X Ga 390/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

o.o.1.Przewodniczący Sędzia SO Barbara Przybyła (spr.)

o.o.2. Sędzia SO Małgorzata Korfanty

Sędzia SO Katarzyna Żymelka

Protokolant Monika Brzoza

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2016r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa G. G.

przeciwko J. O.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 12 maja 2015r.

sygn. akt VII GC 195/15

oddala apelację.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Barbara Przybyła SSO Katarzyna Żymelka

Sygn. akt X Ga 390/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo G. G. o zasądzenie od J. O. kwoty 6 610,57zł z ustawowymi odsetkami na podstawie weksla oraz kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż pozwany podpisał weksel in blanco w dniu 10 grudnia 2001 roku (weksel, k. 9). W tym samym dniu Zarząd (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. jako wynajmujący oraz pozwany jako najemca sporządzili deklarację wekslową.

Zgodnie z treścią deklaracji wekslowej wynajmujący miał prawo wypełnić weksel w każdym czasie na kwotę stanowiącą równowartość zadłużenia najemcy wobec wynajmującego z tytułu nienależytego wykonania umowy najmu lokalu użytkowego.

Weksel został uzupełniony. W treści weksla wskazano dwóch remitentów: G.G. i (...)ce I (...) sp. z o.o.

Zgodnie z treścią weksla pozwany zobowiązał się zapłacić bez protestu za sola weksel na zlecenie G. G. i (...)ce I (...) sp. z o.o. sumę 6 610,57 zł.

Przy tak ustalonych okolicznościach faktycznych sąd wskazał, iż zgodnie z treścią weksla współremitentami byli powódka i (...)ce I (...) sp. z o.o. skoro w wekslu w miejscu oznaczenia remitenta wpisano dane dwóch osób prawnych – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., to zgodnie z treścią weksla było dwóch remitentów.

Sąd wskazał, że w tej sytuacji nie można dokonać odmiennego ustalenia opierając się na treści stosunku podstawowego. Zobowiązanie wekslowe jest bowiem oderwane od stosunku podstawowego i podlega ocenie wyłącznie przez pryzmat treści weksla. Współremitentom służy formalna legitymacja wekslowa jedynie łącznie, chociażby tylko jeden z nich był w posiadaniu weksla lub każdy z nich z osobna był pod względem materialno-prawnym uprawniony do żądania zapłaty. Oddzielne podejmowanie czynności polegającej na wniesieniu powództwa o zapłatę tylko przez powoda bez udziału drugiego współremitenta z powołaniem się na fakt posiadania przezeń weksla nie było dopuszczalne, gdyż taki podział uprawnień formalnych nie da się pogodzić z pojęciem remitenta, które obejmuje wszystkich remitentów, jako jednolitą całość i nie dopuszcza formalno-prawnej niezależności i samodzielności działania poszczególnych współremitentów. Przedstawiając to stanowisko sąd pierwszej instancji wskazał na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 1934r., sygn. II C 3132/33).

W związku z powyższym powód i (...)ce I (...) sp. z o.o. jako współremitenci weksla, mogli tylko łącznie pod względem formalnej legitymacji wykonać uprawnienia z tego weksla, a zatem tylko wspólnie mogli dochodzić roszczenia przed sądem bowiem w współuczestnictwo remitentów miało charakter konieczny.

W toku postępowania przed sądem pierwszej instancji sąd, wykonał swoje obowiązki wynikające z treści art. 195 § 1 k.p.c. i wezwał powódkę do oznaczenia firmy, siedziby oraz adresu drugiego remitenta wymienionego w wekslu i złożenia odpisu pozwu wraz z odpisami wszystkich załączników, celem wezwania drugiego remitenta do wzięcia udziału w

W odpowiedzi na wezwanie powódka oświadczyła, że jest jedynym remitentem w niniejszej sprawie, a zarządca – Zarząd (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. działa w imieniu powódki. Powódka nie wykonała prawidłowo wezwania, gdyż nie oznaczyła w wyznaczonym terminie drugiego remitenta niebiorącego udziału w taki sposób, by jego wezwanie lub zawiadomienie było możliwe, ani nie wystąpiła z wnioskiem o ustanowienie kuratora. To zaś pociągnęło za sobą skutki materialnoprawne w postaci braku legitymacji (niepełnej legitymacji) procesowej po stronie powoda i skutkowało oddaleniem powództwa wobec braku legitymacji procesowej, który nie został usunięty w trybie art. 195 § 1 k.p.c.

Powód w apelacji od wyroku zarzucił naruszenie przepisów:

- art. 17 pr. Wekslowego, poprzez niezastosowanie i niezasadne przyjęcie, że drugim remitentem jest (...) spółka z o.o., co doprowadziłoby do sytuacji w której pozwany posiadałby możliwość podniesienia skutecznego zarzutu nieistnienia stosunku podstawowego względem tej spółki, skutkujące oddaleniem powództwa;

- art.65 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i oparcie wykładni weksla i na deklaracji wekslowej na ich dosłownym brzmieniu i uznanie, że (...) sp. z o.o. jest także remitentem, podczas gdy weksel był wystawiony na zabezpieczenie umowy najmu łączącej strony procesu;

-art. 405 k.c. , poprzez pominięcie tego przepisu i błędne przyjęcie , że w sprawie występuje 2 remitentów, co w konsekwencji doprowadziłoby do narażenia (...) sp. z o.o. na zarzut bezpodstawnego wzbogacenia i doprowadzenia do oddalenia powództwa w stosunku do niego;

- art. 195 kpc poprzez błędne przyjęcie istnienia współuczestnictwa koniecznego po stronie powodowej;

- art. 495 kpc poprzez uznanie, iż zobowiązanie wekslowe jest oderwane od stosunku podstawowego i podlega wyłącznie ocenie przez pryzmat treści weksla, podczas gdy weksel pełni funkcję gwarancyjną i zabezpiecza wykonanie umowy najmu z dnia 10 grudnia 2001r.

- art. 233 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i nieuwzględnienie treści dołączonej umowy najmu.

Rozpoznając apelację sąd zważył co następuje.

Sąd w pełni podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji i dokonana oceną prawną i przyjmuje je za własne.

Oczywiście nieuzasadniony jest zarzut naruszenia przepisu art. 495§2 kpc skoro sprawa nie była rozpoznawana w postępowaniu nakazowym właśnie z uwagi na fakt braku samodzielnej legitymacji czynnej powoda, który w pozwie wyraźnie wskazał, iż dochodzi kwoty na która wypełnił weksel.

Skarżący pomija także, iż otrzymał weksel In blanco, do wypełnienia którego uprawniony był najemca i to on zdecydował o wpisaniu jako remitentów obu podmiotów.

Niezadany jest zarzut niezastosowania przepisu art. 17 prawa wekslowego. Przepis pozostaje bez związku oceną tego, kto winien być uważany za remitenta i z oceną istnienia współuczestnictwa koniecznego. Przepis ten stanowi iż osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zastrzegać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika. Ma on więc zastosowanie zatem w relacji pomiędzy dłużnikiem wekslowym a nabywcą weksla i zezwala dłużnikowi na poniesienie zarzutów opartych na stosunkach osobistych przez dłużnika będącego wystawcą weksla w stosunku do remitenta (oraz w przypadku świadomego działania na szkodę dłużnika - przez nabywcę wekslowego). Zarzuty w tym zakresie może zatem podnosić jedynie dłużnik wekslowy a nie remitent.

Nie to jednak było podstawą oddalenia powództwa lecz treść weksla jednoznacznie wskazująca na wielość remitentów. W przypadku wskazania na wekslu kilku remitentów kumulatywnie niezbędne jest współdziałanie wszystkich remitentów. Mogą oni tylko łącznie dochodzić wierzytelności wekslowej, a do przeniesienia praw z weksla konieczny jest indos wszystkich remitentów. W tym zakresie sąd wskazał stosowne orzecznictwo.

Skarżący pomija także, iż pełnomocnik powódki w odpowiedzi na wezwanie oświadczył, iż jedynym remitentem w sprawie jest G.G., w imieniu której działa Zarząd (...) spółka z o.o. (pismo z 2 lutego 2015r. k. 13). To oświadczenie pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią weksla a ponadto wskazuje, iż powód domagał się uwzględnienia roszczeń w oparciu o wystawiony weksel. Zresztą w toku postępowania pełnomocnik powoda nigdy nie sprecyzował roszczenia objętego pozwem poprzestając na stwierdzeniu, że obejmuje „należność główną przy uwzględnieniu dokonanych wpłat oraz odsetki naliczone do dnia 31 maja 2014r. – bez podania od jakich kwot i od jakiej daty zostały naliczone odsetki oraz co składa się na należność główną w kwocie 4 348,33zł . Nie można zatem stwierdzić, że przedstawił swoje stanowisko w taki sposób, iż możliwym było ustalenie wysokości roszczenia wyłącznie w oparciu o stosunek podstawowy (umowę najmu). Ponadto pełnomocnik powoda powoływał się na roszczenie wynikające z weksla także w piśmie z 2 lutego 2015r. Nie było przeszkód aby powód już w pozwie, sprecyzował żądanie wynikające z umowy najmu wskazując za jaki okres dochodzi czynszu i opłat za używanie lokalu i wskazał także materialno - prawne podstawy roszczeń nie poprzestając na określeniu, że „kwota obejmuje roszczenia z tytułu zaległych należności”.

Podstawą określenia remitenta może być tylko tekst weksla (Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2010-09-09, I CSK 685/09 Opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna rok 2011, Nr 5, poz. 58, str. 67)

Twierdzenia powoda, zawarte w piśmie procesowym z dnia 2 lutego 2015r., iż powód jest jedynym remitentem, pozostaje w sprzeczności z treścią weksla. Wykładnia weksla nie może prowadzić do wniosków sprzecznych z jego treścią stąd niezasadnym był zarzut naruszenia art. 65 kc.

Skoro powód dochodził roszczeń na podstawie weksla, chociażby wystawionego na zabezpieczenie, to przedmiotem rozstrzygnięcia były zgłoszone przez powoda roszczenia z weksla, zwłaszcza, że jak wyżej wskazano powód nie sformułował ani nie przedstawił dowodów pozwalających na ustalenie tytułu należności głównej ani sposobu obliczenia odsetek.

Niezasadny był zarzut naruszenia przepisu art. 405 kc, który ma zastosowanie, gdy stron nie łączy żaden stosunek cywilno prawny. Brak legitymacji nie powoduje uznania roszczenia za prowadzącego do bezpodstawnego wzbogacenia lecz oddalenie powództwa jako bezzasadnego. Powód zdaje się nie uwzględniać faktu, iż w postępowaniu przed sądem konsekwentnie powoływał się na treść weksla, wskazał wprawdzie okoliczności które doprowadziły do wystawienia weksla, lecz nigdy nie sprecyzował roszczeń ze stosunku podstawowego konsekwentnie żądając zasądzenia kwoty określonej w wekslu.

Istnienie łącznej legitymacji współremitentów, nie pozbawia ich w przypadku uwzględnienia roszczenia wekslowego możliwości rozliczenia się względem siebie, adekwatnie do łączących ich stosunków prawnych. Nie było przeszkód aby uzyskując tytuł egzekucyjny dokonali wzajemnie rozliczeń na zasadach wynikających z umowy o zarządzanie.

Stąd twierdzenia powoda, zawarte w piśmie procesowym z dnia 2 lutego 2015r., iż jest jedynym remitentem nie mogły wpłynąć na ocenę istnienia współuczestnictwa koniecznego remitentów.

Wskazane wyżej okoliczności czynią apelację pozwanego bezzasadną i związku z tym podlegającą oddaleniu z mocy art. 385 K.p.c.

SSO Małgorzata Korfanty SSO Barbara Przybyła SSO Katarzyna Żymelka